

Rosa, Jacek Piotr

Niemcy - przypadek problemowy, największa gospodarka UE i strefy euro w gospodarczych tarapatach

---

Rocznik Żyrardowski 3, 7-19

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jacek P. Rosa*)

Niemcy – przypadek problemowy, największa gospodarka UE i strefy euro w gospodarczych tarapatach

Miejsce Niemiec w Europie i w handlu zagranicznym z Polską

Według danych Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej RP wartość eksportu z Polski do Niemiec stanowiła w pierwszej połowie 2003 roku 32,8%. Było to ponad 6-krotnie więcej niż w przypadku eksportu do drugiego partnera handlowego Polski, czyli do Francji. W przypadku importu było to 24,5% łącznego importu Polski, czyli 3-krotnie więcej niż w przypadku importu z Włoch (drugiego pod względem importu partnera handlowego Polski). W 2002 r. obroty handlowe z RFN wynosiły 27 mld USD, czyli ok. 1,28% niemieckiego PKB i 7,38% polskiego PKB. Wymiana z RFN ma dla polskiej gospodarki zatem ogromne znaczenie i to, co dzieje się w niemieckiej gospodarce, bezpośrednio rzutuje na Polskę.

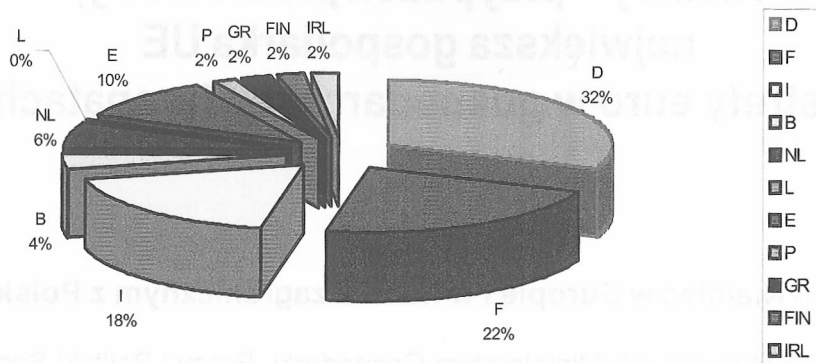
Dynamika wzrostu gospodarczego RFN na tle UE-15

Unia Europejska przeżywa obecnie kolejny rok spowolnionego wzrostu gospodarczego. Rozwój makroekonomiczny Strefy Euro jest jeszcze słabszy, a jednym z najsłabszych ogniw Strefy Euro jest gospodarka niemiecka.

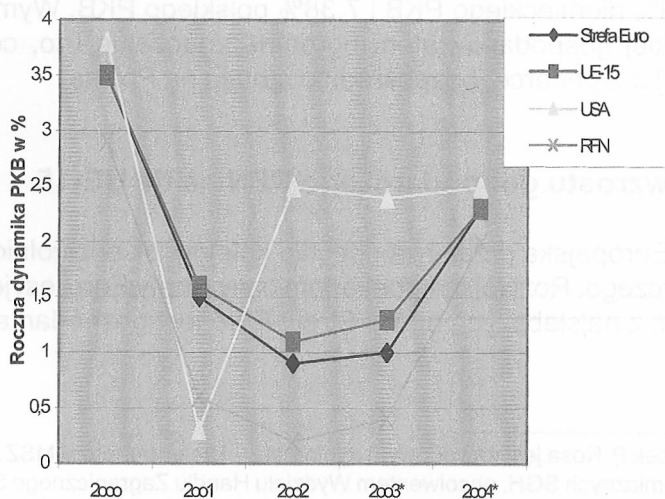
*) Autor: dr Jacek P. Rosa jest zawodowym dyplomatą – I sekretarzem w MSZ. Jest doktorem nauk ekonomicznych SGH, absolwentem Wydziału Handlu Zagranicznego SGPiS. W 2003 obronił pracę doktorską w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym SGH pt.: „Wpływ inwestycji zagranicznych na rozwój Irlandii po jej akcesji do UE”. W latach 1995–2001 pracował jako II sekretarz, a następnie I sekretarz Ambasady RP w RFN. W latach 1993–1994 pracował w korporacji Frito-Lay Inc. w Dallas (Teksas – USA). Jest autorem szeregu publikacji w niemieckich i polskich czasopismach ekonomicznych. Od września 2004 r. jest zatępcą ambasadora w Irlandii.

Z uwagi na fakt, że jest to największa gospodarka UGiW (patrz wykres 1) jej wyniki w największym stopniu determinują wyniki makroekonomiczne Strefy Euro.

Wykres 1. Udział poszczególnych członków UGiW w łącznej wartości PKB Strefy Euro (w 2002 r. 7063 mld euro)

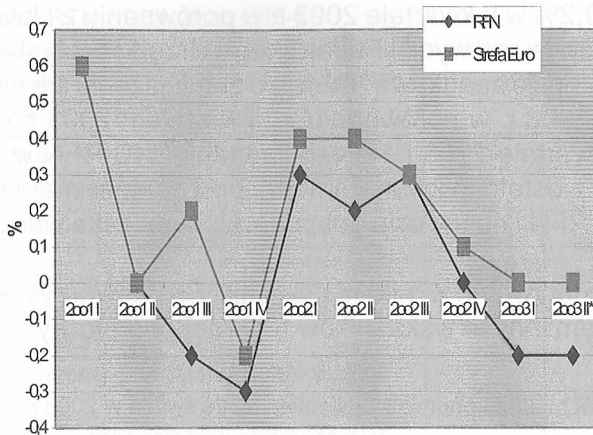
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Wykres 2. Roczne tempo wzrostu PKB RFN na tle innych wysoko rozwiniętych gospodarek w latach 2000–04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

*) prognoza the Economist.

Wykres 3. Kwartalna dynamika PKB Strefy Euro i RFN I kw. 2001 – II kw. 2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

*) – prognoza The Economist.

W 2002 r. Niemcy i Niderlandy były najwolniej rozwijającymi się gospodarkami w Strefie Euro. Roczna dynamika PKB w wysokości 0,2% była aż sześciokrotnie niższa od stopy wzrostu gospodarczego we Francji i 2-krotnie niższa niż we Włoszech. W raporcie Międzynarodowego Funduszu Walutowego pt.: „Monetary and Exchange Rate Policies of the Euro Area 2002”¹ wskazywano na destrukcyjną rolę RFN w odzyskaniu dynamiki gospodarki Strefy Euro po zamachach terrorystycznych z 11.09.01. Analiza wskaźników wpływających na kształtowanie się PKB Strefy Euro (dynamika realnego popytu wewnętrznego oraz dynamika inwestycji ogółem) wykazała, że gospodarka niemiecka hamowała tempo wzrostu Strefy Euro. Bez RFN dynamika PKB UGiW byłaby o ok. 0,2 punktu procentowego wyższa. Oznacza to straty w wartości niewytworzonego PKB Strefy Euro bez RFN rzędu 99 mld euro. Prognoza Eurostat na 2003 r. przewidywała, że wzrost gospodarczy w RFN będzie najniższy w Strefie Euro (0,4% na tle średniej dla Strefy Euro 1,0% i 1,1% dla Francji). Według „The Economist” prognoza ta była jeszcze zbyt optymistyczna.

Według danych „The Economist” w I i II kwartale 2003 r. nastąpił spadek PKB RFN (-0,2% w I kwartale 2003 r. w porównaniu z ostatnim kwarta-

¹ „Monetary and Exchange Rate Policies of the Euro Area”, European I Department, Approved by Michael Deppler and Leslie Lipschitz, IMF, March 7, 2002, Washington.

łem 2002 r., $-0,2\%$ w II kwartale 2003 r. w porównaniu z I kwartałem 2003 r.). Ostatnio opublikowane wyniki Federalnego Urzędu Statystycznego RFN potwierdzają tendencję spadkową i mówią o zmniejszeniu się niemieckiego PKB w II. kwartale 2003 r. w porównaniu z I kwartałem 2003 r. o $0,1\%$. Według Eurostat w I kwartale 2003 r. nastąpił spadek PKB RFN w wysokości $0,2\%$ w porównaniu z ostatnim kwartałem 2002 r. Zdaniem wielu ośrodków badań koniunktury w RFN i na świecie gospodarka niemiecka weszła już w stadium recesji.

Tym negatywnym wynikiem dynamiki PKB towarzyszyły słabe rezultaty pod względem innych wskaźników makroekonomicznych (tabele 1 i 2).

Tabela 1. Rozwój makroekonomiczny Niemiec na tle świata w 2003 r.

Przewidywane w Eurostat wskaźniki za 2003 r.	D	USA	UE-15	Strefa Euro
Roczna stopa wzrostu PKB w % w stosunku do poprzedniego roku	0,4	2,4	1,3	1,0
PKB per capita w ostatnim pełnym roku rządów CDU/CSU/FDP na tle średniej dla UE-15 (1997)	120	145	100	100
PKB per capita w 2003 r. na tle średniej dla UE-15	114	140	100	99
Kwartalna stopa wzrostu za I kw. 2003 r.	-0,2	0,4	0,1	0,0
Roczna stopa wzrostu – kwartał do kwartału (I kwartał 2003 r.)	0,2	2,1	1,0	0,8
Produkcja przemysłowa – stopa wzrostu roczna	6,3	:	2,9	3,3
Zmiana w produkcji przemysłowej – miesiąc do miesiąca ub. roku (marzec 2003 r.)	1,5	0,7	-0,3	0,1
Wydatki konsumpcyjne gospodarstw domowych – dynamika w por. z ub. rokiem	0,2	1,9	1,4	1,2
Roczna dynamika inwestycji ogółem	0,0	2,0	0,7	0,3
Wskaźnik optymizmu gospodarczego ² 1995 = 100	98,9	:	101,0	100,8
jw. za czerwiec 2003 r.	96,8	:	98,4	98,2
Stopa bezrobocia ogółem	9,4	6,0	8,1	8,9
Stopa bezrobocia ogółem w maju 2003 r.	9,4	6,2	8,1	8,8
Dynamika wzrostu zatrudnienia	-0,8	0,4	0,0	-0,1
Realne wynagrodzenie na zatrudnionego zmiana w % do roku poprzedniego	0,9	2,3	1,4	0,8

Źródło: Eurostat.

² Ostatnie dane na temat skali optymizmu środowisk przemysłowych w RFN są bardziej dla RFN korzystne. Według „Frankfurter Allgemeine Zeitung” (F.A.Z.) z 27.08.03 tzw. wskaźnik klimatu gospodarczego Ifo Wirtschaftsklima podniósł się po raz czwarty z rzędu – z wartości 89,3 pkt do 90,8 pkt. Jednak w porównaniu z wysokimi wartościami 100–110 pkt w latach 1999–2000 jest to wciąż niski poziom.

Tabela 2. Porównanie RFN z USA, Euro i UE-15

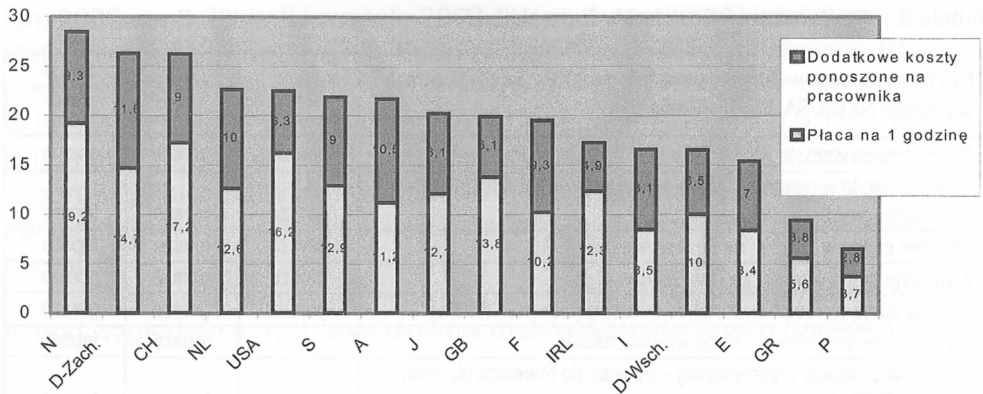
Czy przewidywane w Eurostat wskaźniki za 2003 r. są dla D gorsze czy lepsze niż w USA, UE-15, Strefie Euro:	USA	UE-15	Strefa Euro
Roczna stopa wzrostu PKB w % w stosunku do poprzedniego roku	gorsze	gorsze	gorsze
PKB per capita w ostatnim pełnym roku rządów CDU/CSU/FDP na tle średniej dla UE-15 (1997)	gorsze	lepsze	lepsze
PKB per capita w 2003 r. na tle średniej dla UE-15	gorsze	lepsze	lepsze
Kwartalna stopa wzrostu za I kw. 2003 r.	gorsze	gorsze	gorsze
Roczna stopa wzrostu – kwartał do kwartału (I kwartał 2003 r.)	gorsze	gorsze	gorsze
Produkcja przemysłowa – stopa wzrostu roczna	.	lepsze	lepsze
Zmiana w produkcji przemysłowej – miesiąc do miesiąca ub. roku (marzec 2003 r.)	lepsze	lepsze	lepsze
Wydatki konsumpcyjne gospodarstw domowych – dynamika w por. z ub. rokiem	gorsze	gorsze	gorsze
Roczna dynamika inwestycji ogółem	gorsze	gorsze	gorsze
Wskaźnik optymizmu gospodarczego 1995 = 100	.	gorsze	gorsze
jw. za czerwiec 2003 r.	.	gorsze	gorsze
Stopa bezrobocia ogółem	gorsze	gorsze	gorsze
Stopa bezrobocia ogółem w maju 2003 r.	gorsze	gorsze	gorsze
Dynamika wzrostu zatrudnienia	gorsze	gorsze	gorsze
Realne wynagrodzenie na zatrudnionego zmiana w % do roku poprzedniego	gorsze	gorsze	gorsze

Źródło: jak tabela 1.

Powyższe zestawienie pozwala na stwierdzenie, że oprócz dobrych wyników kontrolowania inflacji i wysokiej dynamiki produkcji przemysłowej gospodarka niemiecka wyraźnie ustępuje innym wysoko rozwiniętym gospodarkom świata.

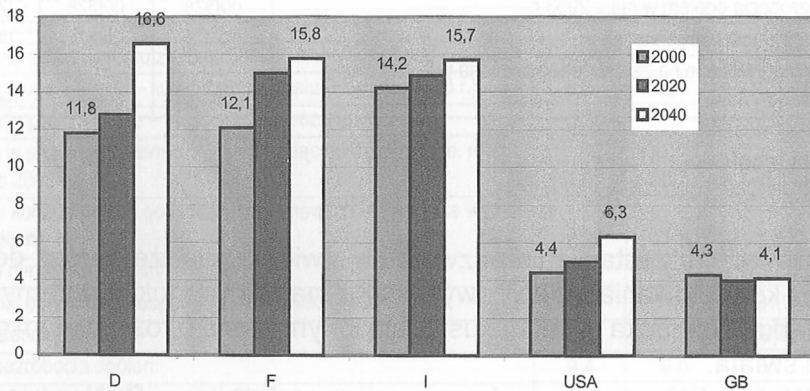
W analizie przyczyn kryzysu gospodarczego RFN zwraca się uwagę na różne czynniki:

- a) Ponoszone przez przedsiębiorców wysokie **koszty opłacania siły roboczej**. Obciążenie socjalne i fiskalne w gospodarce RFN należy do najwyższych na świecie. Według danych Institut der deutschen Wirtschaft w Kolonii w RFN znajdowała się na drugim miejscu w świecie pod względem łącznych kosztów pracowniczych przypadających na 1 godzinę w przemyśle przetwórczym (patrz wykres 4);
- b) Stale rosnące **obciążenie budżetu państwa wydatkami** na renty i emerytury oraz pogarszająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmuszająca osoby pracujące do wnoszenia coraz większych wpłat na ustawowo gwarantowane świadczenia emerytalne (patrz wykres 5);

Wykres 4. Porównanie kosztów pracy w przemyśle przetwórczym w 2002 r. (w euro/godz.)

Źródło: Institut der deutschen Wirtschaft, Koeln.

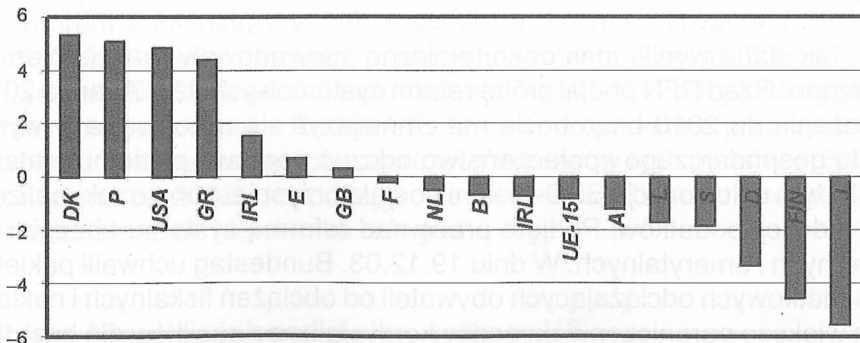

Wykres 5. Wydatki na obciążenia emerytalne jako odsetek PKB

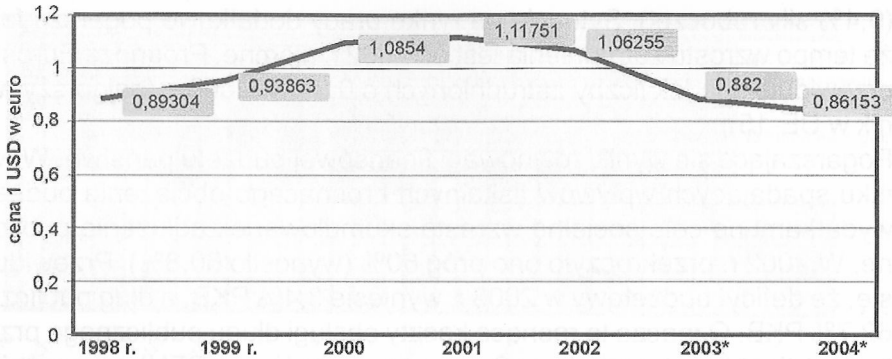
Źródło: Deutsche Institut für Altersvorsorge.

- c) Wysokie koszty wypłat zasiłków dla bezrobotnych. W związku z tym, że system niemiecki jest nastawiony na ochronę socjalną, a zasiłki dla bezrobotnych należą do najwyższych w UE-15 recesja gospodarcza powoduje, że koszty utrzymania przez budżet bezrobotnych wzrastają. Według danych Federalnego Urzędu Pracy w końcu maja 2003 r. w RFN było 4,342 mln osób pozostających bez pracy – najwyższy poziom od 6 lat. Oznacza to, że w końcu roku liczba bezrobotnych zbliży się do 5 mln

- (9,4% siły roboczej). Sytuację na rynku pracy dodatkowo pogarsza fakt, że tempo wzrostu zatrudnienia jest od 2002 r. ujemne. Prognoza Eurostat przewiduje spadek liczby zatrudnionych o 0,8% w 2003 r. (najgorszy wynik w UE-15);
- d) Pogarszające się wyniki równowagi finansowej budżetu państwa. W wyniku spadających wpływów fiskalnych i rosnącego obciążenia budżetu wydatkami na cele socjalne wzrasta skumulowane zadłużenie publiczne. W 2002 r. przekroczyło ono próg 60% (wynosiło 60,8%). Przewiduje się, że deficyt budżetowy w 2003 r. wyniesie 3,4% PKB, a dług publiczny 62,7% PKB. Oznacza to rosnące koszty obsługi długu publicznego przez budżet (jest to już pozycja nr 2 w rocznym budżecie RFN) oraz zmniejszenie się pola manewru w podejmowaniu prozatrudnieniowych inwestycji finansowanych ze środków publicznych. Pomimo zapewnień federalnego ministra finansów, że RFN stoi na stanowisku przestrzegania zasad Paktu Stabilności i Wzrostu nie jest wykluczone, że Niemcy przyłączą się do postulatów rozluźnienia zasad restrykcyjnej polityki monetarnej narzuconej przez Traktat z Maastricht;
- e) Będące wynikiem ww. problemów strukturalnych słabnące zainteresowanie kapitału zagranicznego Niemcami jako miejscem inwestycji bezpośrednich. Z analizy przeprowadzonej przez Federalne Ministerstwo Finansów RFN wynika, że obciążenie inwestycjami PKB spadło w 2002 r. w porównaniu z 1991 r. aż o 3,2 punktu procentowego. Wynosiło ono w 2003 r. 19,7% (w porównaniu z 20,4% średniej dla UE-15). Jednak spadek ten świadczy o zmniejszającej się atrakcyjności tzw. „Standort Deutschland”. W USA przykładowo wskaźnik ten wzrósł, pomimo czynnika politycznej niepewności o 4,5 punktu, a w przypadku W. Brytanii o 0,2 punktu (patrz wykres 6);

Wykres 6. Zmiana w punktach obciążenia PKB inwestycjami ogółem

Wykres 7. Kurs wymienny dolara względem euro

Źródło: Eurostat.

*) prognoza Eurostat.

Z analiz dokonywanych w RFN (np.: Frankfurter Allgemeine Zeitung z 22.08.03) wynika, że począwszy od IV kwartału 2002 r. handel zagraniczny jest hamulcem wzrostu gospodarczego. Uważa się, że spadek eksportu w pierwszej połowie 2003 r. ostatecznie przesądził o znalezieniu się RFN w fazie recesji gospodarczej. Jeszcze w I kwartale 2002 r. eksport wpływał na zwiększenie się tempa wzrostu o 1,25 punktu procentowego (okres wysokiego kursu USD w euro), a w II kwartale 2003 r. wpłynął na obniżenie dynamiki wzrostu gospodarczego o 0,5 punktu procentowego.

Próby reform

Tak słabe wyniki makroekonomiczne spowodowały reakcję niemieckiego rządu. Rząd RFN podjął próbę reform systemowych (tzw. Agenda 2010). W założeniu do 2010 bezrobocie ma zmniejszyć się o połowę, a w wyniku wzrostu gospodarczego społeczeństwo odczuć poprawę poziomu materialnego. W tym celu koalicja SPD-Zieloni podjęła przyspieszoną o rok realizację planu redukcji podatków. Podjęto pracę nad reformą systemu ubezpieczeń zdrowotnych i emerytalnych. W dniu 19.12.03. Bundestag uchwalił pakiet reform podatkowych odciążających obywateli od obciążeń fiskalnych i nakładających większe ograniczenia na osoby korzystające z zasiłków dla bezrobotnych i pomocy socjalnej. Opozycja skutecznie zablokowała początkowy plan reformy autorstwa kanclerza, a pakiet przyjęty 19 grudnia 2003 eksperci okre-

ślają „reformką” pozbawioną czynnika ekonomicznego wpływu na ożywienie działalności gospodarczej w RFN. Pierwszym pozytywnym efektem reform jest wzrost wskaźnika optymizmu gospodarczego wśród niemieckich przedsiębiorców, który od października 2003 r. stopniowo rośnie.

Próby ożywienia aktywności na forum europejskim

Od lata 2003 zanosilo się na aktywizację polityki niemieckiej na forum europejskim. W rezultacie zabiegów m.in. rządu Schroedera Rada Europejska w Rzymie przyjęła inicjatywę na Rzecz Wzrostu w Europie. Na miesiąc wcześniej, w listopadzie 2003 r., Rada Ministrów Finansów i Gospodarki UE (ECOFIN) zdecydowała o wyjęciu spod reguł Paktu Stabilności Walutowej euro Niemcy i Francję – kraje nie spełniające wymogu przestrzegania maksimum 3% w stosunku do PKB bieżącego zadłużenia budżetowego. Latem i wczesną jesienią trwały ożywione konsultacje brytyjsko-francusko-niemieckiego nt. ożywienia produkcji przemysłowej w Europie. We wszystkich tych posunięciach rządowi RFN chodziło o wykorzystanie wszystkich możliwości politycznych w celu ożywienia koniunktury.

Na uwagę zasługuje przykładowo aktywność Niemiec na polu wsparcia politycznego dla ożywienia produkcji przemysłowej w UE. Z informacji „Der Spiegel” z 28.04.03. wynika, że w RFN trwały prace nad inicjatywą Niemiec, Francji i Wielkiej Brytanii wobec Komisji Europejskiej skierowanej na wsparcie przedsięwzięć przemysłowych tworzących nowe miejsca pracy i generujących wzrost gospodarczy. Według federalnego ministra gospodarki i pracy w związku z trudną sytuacją gospodarczą w UE-15 konieczne jest podjęcie ścisłej współpracy z ministerstwami gospodarki dwóch pozostałych największych państw UE-15: Wielkiej Brytanii i Francji. Kraje te mogłyby stać się motorem koniunktury w UE. Łącznie te 3 kraje wytwarzają 59% PKB UE-15, 72% wartości produkcji przemysłu samochodowego, 57,5% energii elektrycznej i 50,8% wartości produkcji stali w UE-15. Jednak nie są dostatecznie reprezentowane w Radzie UE. Tzw. „Koalicja państw przemysłowych” ma wpływać na realizację gospodarczych interesów tych państw w Brukseli. W końcu marca 2003 r. zapoczątkowano serie spotkań na szczeblach od sekretarza stanu do kierownika referatu.

Problem Niemiec jako płatnika netto w UE

Kryzys gospodarczy w RFN ma bezpośrednie przełożenie na stanowisko RFN w sprawie perspektywy finansowej UE 2007–2014. Według

powszechnej i podzielanej przez rząd i opozycję opinii niemieckim priorytetem będzie redukcja obciążenia netto tego kraju płatnościami do budżetu UE. RFN staje się pod względem poziomu dobrobytu w przeliczeniu na jednego mieszkańca coraz biedniejszym krajem UE i nie ma w przyszłości uzasadnienia dla obciążenia Niemiec w takiej skali, jak to miało miejsce dotychczas.

W DG Komisji Europejskiej ds. budżetu trwały w latach 2003–2004 prace nad zasadniczymi zmianami finansowania Unii Europejskiej od 2007 r. W grudniu 2003 r. Komisja Europejska przedłożyła pierwsze „dokumenty strategiczne” w tej sprawie. Założeniem jest wprowadzenie mechanizmu korekcyjnego, który pozwoliłby na obciążenie płatników netto. Za takim mechanizmem korekcyjnym przemawia wiele argumentów: po pierwsze – konieczność dostosowania się UE do nowej sytuacji po poszerzeniu, po drugie – konieczność wyeliminowania „rabatu brytyjskiego” i po trzecie – chęć wypracowania takich rozwiązań, które w przyszłości oddziela realizację poszczególnych polityk wspólnotowych od wąsko pojmowanych interesów finansowych.

Pochodząca z RFN Komisarz M. Schreyer (Partia Zielonych) potwierdziła wolę Komisji Europejskiej przeprowadzenia takiej reformy systemu płatności do budżetu UE, który zapewniłby „bardziej sprawiedliwe rozłożenie obciążenia finansowego między wszystkich płatników netto”. Niemcy mogą tu liczyć na wsparcie Francji.

Reforma przygotowana przez Schreyer polegałaby na ograniczeniu wysokości wpłat netto do wysokości wcześniej ustalonej części PKB poszczególnych państw w oparciu o mechanizm korekcyjny (MK). Nie jest do końca jasne czy pułap mechanizmu korekcyjnego byłby równy dla wszystkich członków UE, czy różny w zależności np. od stopnia zamożności (PKB per capita mierzony metodą PPP).

Pewne jest, że mechanizm korekcyjny oznaczałby korzyści finansowe dla RFN. Zakładając, że proporcja obciążenia netto wynosiłaby np.: 0,15% PKB – Niemcy zamiast dzisiejszych 5,5 mld euro wpłacanych netto do budżetu (0,27% PKB) musiałyby wpłacać 3 mld. Również Niderlandy skorzystałyby ok. 1.1 mld euro. Spośród dużych płatników netto straciłyby na takiej reformie: Francja i Włochy, a także W. Brytania, której nie przysługiwałby już rabat. W przypadku Francji dopłata musiałaby wynieść 1,5 mld euro, a w przypadku Włoch – 1,2 mld. W Brytania pozbawiona „rabatu brytyjskiego” stałaby się głównym płatnikiem netto.

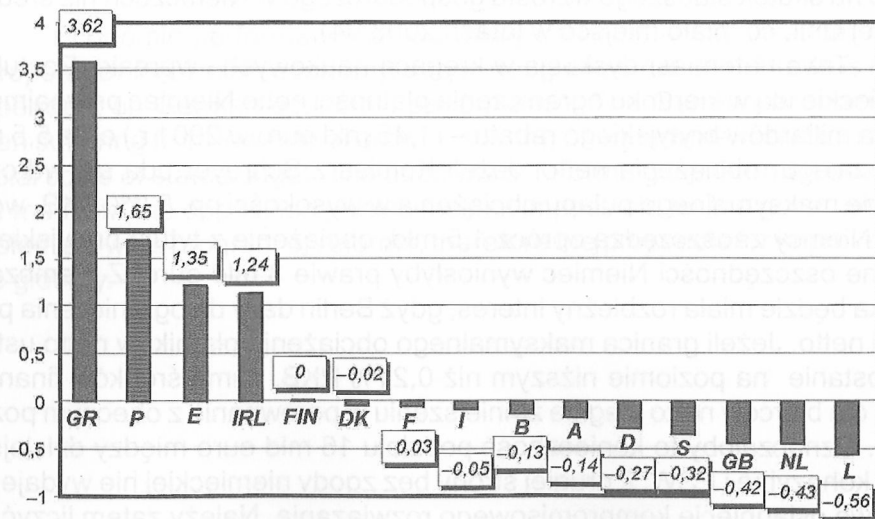
Zakładając, że obciążenie netto ustalone byłoby w wysokości 0,15% PKB łączna suma płatności netto spadłaby z dzisiejszych 16 mld euro do 11 mld euro. Oznaczałoby to zmniejszenie środków na wypłaty dla najsłabszych. Zatem w interesie Polski jest, aby stawka maksymalnego obciążenia netto

ustalona została na możliwie wysokim poziomie. Ze wstępnych szacunków wynika, że wysokość stawki 0,21% PKB gwarantuje dzisiejszy poziom płatności netto dla najbiedniejszych (16,6 mld euro). Jednak przy poziomie 0,21% PKB oszczędności niemieckie wynosiłyby tylko 2,65 mld euro (1,2 mld euro + 1,45 euro rabat brytyjski).

Stanowisko rządu niemieckiego ws. perspektywy finansowej na lata 2007 do 2013 (Agenda 2007) nie zostało wypracowane. Niemcom jako płatnikom netto nie spieszy się ze stworzeniem nowej perspektywy finansowej. Według informacji z Federalnego Ministerstwa Finansów (BMF) jest także możliwe skrócenie okresu planowania wydatków UE z 7 do 4–5 lat. Ponieważ do 2011 decyzje w tych sprawach zapadać będą drogą większościową, Berlin liczy na maksymalne skrócenie tzw. Agendy 2007.

W pierwszym kwartale 2003 r. jeden z deputowanych CDU/CSU złożył pisemne pytanie w sprawie przyszłości składki niemieckiej i możliwości jej obciążenia wobec pogarszającej się sytuacji budżetowej i awizowanych przez rząd cięć socjalnych. W odpowiedzi na początku kwietnia 2003 r. Karl Diller, parlamentarny sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów RFN (BMF), stwierdził, że po obciążeniu udziału Niemiec w zasilaniu unijnego budżetu z 25% w 1999 roku do 23% w roku 2003 – rząd będzie także w przyszłości czynił starania dla dalszego obniżenia tego udziału (notabene udział ten spadać

Wykres 8. Biorcy/płatnicy netto środków z budżetu UE (stan bez rabatu brytyjskiego za 2001 r.)

Tabela 3. Wartość płatności z/do budżetu UE (mld euro) – bez rabatu brytyjskiego, stan 2001 r.

Kraj	Wartość
1. Hiszpania	8448,5
2. Grecja	4660,2
3. Portugalia	1929,9
4. Irlandia	1319,1
5. Finlandia	2,3
6. Dania	-33,9
7. Luksemburg	-121,3
8. Austria	-284,5
9. Belgia	-325,6
10. Francja	-370,5
11. Włochy	-606,1
12. Szwecja	-705,7
13. Niderlandy	-1775,9
14. Niemcy	-5501,5
15. W. Brytania	-6635,0

Źródło: Komisja Europejska.

może na skutek słabszego wzrostu gospodarczego w Niemczech niż średnio w całej Unii, co miało miejsce w latach 2003/04).

Trwa natomiast dyskusja w kręgach naukowych i w prasie. Postulaty niemieckie idą w kierunku ograniczenia płatności netto Niemiec przynajmniej o kilka miliardów brytyjskiego rabatu – (1,45 mld euro w 2001 r.) oraz 5,5 mld pozostałego obciążenia netto. Jeżeli Komisarz Schreyer uda się wdrożyć zasadę maksymalnego pułapu obciążenia w wysokości np. 0,2% PKB, wówczas Niemcy zaoszczędzą oprócz 1,5 mld, obciążenie z tytułu brytyjskiego. Łączne oszczędności Niemiec wyniosłyby prawie 3 mld euro. Z Niemcami Polska będzie miała rozbieżny interes, gdyż Berlin dąży do ograniczenia płatności netto. Jeżeli granica maksymalnego obciążenia płatników netto ustalo na zostanie na poziomie niższym niż 0,21% PKB, suma środków finansowych dla biorców netto ulegnie zmniejszeniu w porównaniu z obecnym poziomem. Oznaczałoby to konieczność podziału 16 mld euro między dzisiejsze kraje kohezyjne i ESW. Z drugiej strony bez zgody niemieckiej nie wydaje się możliwe osiągnięcie kompromisowego rozwiązania. Należy zatem liczyć się z tym, że Niemcy przeforsują swoje oszczędności. Wprowadzenie mechanizmu korekcyjnego zapewni większy stopień akceptowalności społecznej z RFN obciążeń netto w UE tego kraju.

Wnioski

Przeżywający okres słabej koniunktury Niemcy zainteresowane są użyciem wszelkich dostępnych środków w celu ożywienia tempa wzrostu gospodarczego. Środki, do których sięgają w postaci utrzymywania deficytu budżetowego na wysokim poziomie, promowania „neokeynesowskich” programów ożywienia gospodarki (europejska inicjatywa na Rzecz Wzrostu, redukcja wydatków budżetowych UE kosztem wzrostu własnych wydatków na wsparcie dla poszczególnych dziedzin gospodarki), a także sięgnięcie do arsenału „neoliberalistów” i obniżka podatków mają na celu realizację głównego celu. Pierwoplanowym celem polityki gospodarczej obecnego rządu RFN jest ożywienie tempa wzrostu PKB. W sytuacji poszerzenia UE i pojawienia się nowych szans przed polskimi przedsiębiorstwami jest to dobra wiadomość dla polskich eksporterów.

Germany – case study, the biggest economy of the EU and the EURO zone in economic difficulties

Summary

Economic performance of Germany has crucial significance for the European Union. Polish economy, due to geographic structure of trade is highly dependent on German economic performance. The German economy has been suffering from low rate of growth, soaring unemployment and increased social costs of state budget. The attempts of reforming the German economy are modest. The opposition parties make it impossible for the government to implement wide program of reforms, therefore the prospects for improvement are gloomy.